

SENSI

Raport privind comportamentul copiilor și tinerilor
cu deficiențe senzoriale în mediul online

DESPRE PROIECT

Sensi - siguranță online pentru copiii cu deficiențe senzoriale este un proiect care își propune să ofere copiilor și tinerilor cu deficiențe senzoriale și surdocecitate instrumentele, cunoștințele și încrederea necesare pentru a reduce riscul de abuz în mediul online: cyberbullying, abuz emoțional, sexual, exploatare financiară, prin intermediul unor clipuri animate.

Sensi, personajul principal al clipurilor, va fi starul unor filme scurte de animație ce îi vor ajuta să se protejeze împotriva potențialelor abuzuri online.

Proiectul se desfășoară la nivel național, cu sprijinul a 18 școli speciale din care Arad, București, Buzău, Cluj Napoca, Craiova, Focșani, Galați, Iași, Oradea, Sibiu și Timișoara.

O componentă importantă a proiectului este o cercetare online ce vizează o analiză a comportamentului copiilor cu deficiențe senzoriale în mediul online. Cu sprijinul profesorilor și al directorilor școlilor, vor fi incluse în cercetare datele privind tipul de acces la internet pentru copii și comportamentul lor online obișnuit, ce site-uri web folosesc și de ce, ce tip de social media folosesc și de ce.

Scopul acestei activități este de a avea o imagine cuprinzătoare asupra situației existente, iar rezultatele obținute se regăsesc în acest raport de cercetare, care va fi utilizat pentru dezvoltarea materialelor proiectului.

IMPACTUL POZITIV PE TERMEN LUNG

- Promovarea și conștientizarea riscurilor ce există în mediul online și a modurilor în care aceste riscuri pot fi evitate sau diminuate.
- Îmbunătățirea calității vieții pentru acești copii, ceea ce le va permite să ducă o viață autonomă și să se bucure de integrarea socială fără riscuri de abuz, neglijare și exploatare.
- Realizarea unei imagini actuale a situației copiilor cu deficiențe senzoriale în România cu ajutorul chestionarului aplicat online, cercetare utilă și pentru proiecte viitoare.

Proiectul se derulează în perioada ianuarie - decembrie 2021 și este finanțat de Fundația Orange prin Programul Lumea prin Culoare și Sunet 2020. Valoarea lui totală este de 104.721 lei, contribuția Fundației Orange fiind de 91.886 lei.

INTRODUCERE

Fundația Sense Internațional România și-a propus să studieze comportamentul copiilor și tinerilor cu deficiențe senzoriale în mediul online, pentru a înțelege impactul utilizării platformelor de socializare, în special pe segmentul ce ține de protecția și siguranța online.

Conform unui studiu realizat în 2019 de către organizația Salvați Copiii, 96% dintre copii utilizează internetul folosind telefonul mobil de tip smartphone și un procent la fel de mare, utilizează cel puțin o platformă de socializare pentru a ține legătura cu prietenii, divertisment sau a avea acces la informații diferite legate de școală sau alte hobby-uri.

Cercetarea Sensi realizată în perioada februarie – martie 2021 a cuprins o parte cantitativă ce a vizat distribuirea unui chestionar cu întrebări către tinerii și copiii cu deficiențe senzoriale și surdocecitate, chestionar ce a putut fi completat online, dar și o parte calitativă prin discutarea aspectelor ce țin de protecția și siguranță online cu un grup restrâns de tineri.

Dragă participant,

Acest chestionar colectează informații legate de timpul pe care copiii și tinerii cu dizabilități (văz, auz, surdocecitate) îl petrec în mediul online. Scopul acestuia este identificarea pericolelor la care copiii și tinerii pot fi expuși în mediul online.

Acest studiu este realizat în cadrul proiectului Sensi - Siguranța online pentru copiii cu deficiențe senzoriale, implementat de Fundația Sense Internațional România, finanțat de Fundația Orange prin Programul Lumea prin Culoare și Sunet 2020.

Chestionarele sunt anonime (nu îți cerem numele) iar datele colectate sunt confidențiale și îți mulțumim că ne ajuți să înțelegem mai bine!

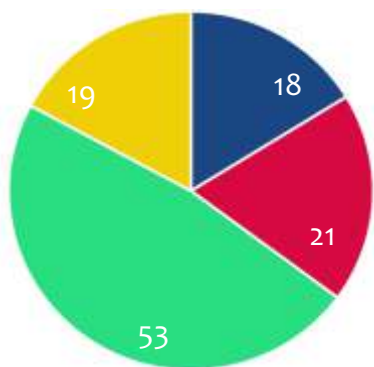
CERCETAREA CANTITATIVĂ

În cercetarea cantitativă realizată în mediul online s-a utilizat un chestionar cu 15 întrebări din care o parte au fost întrebări demografice, o parte întrebări închise, precum și o întrebare cu răspuns deschis astfel încât să existe posibilitatea ca respondentul să își poată exprima și opinia asupra acestui subiect.

Chestionarul a fost distribuit online prin școlile speciale din toată țara cu ajutorul profesorilor care puteau comunica direct cu elevii, dar și câtorva tineri cu surdocecitate cu care, pe lângă răspunsurile la chestionar, s-a realizat și un workshop tematic privind protecția și siguranța online.

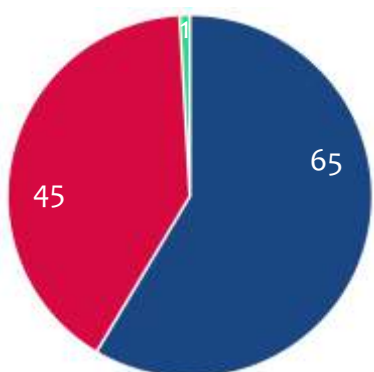
După administrarea chestionarului și centralizarea datelor, **111 respondenți** copii, tineri și adulți din toată țară reprezintă eșantionul de cercetare, iar datele demografice arată în felul următor:

Distribuția pe vârste: 4 ani – 10 ani, 18 respondenți (16%); 11 ani – 14 ani, 21 respondenți (19%); 15 ani – 18 ani, 53 respondenți (48%); 19 ani – 41 ani, 19 respondenți (17%).

Distribuția pe vârste	Nr.	%
4 - 10 ani	18	16%
11 - 14 ani	21	19%
15 - 18 ani	53	48%
19 - 41 ani	19	17%

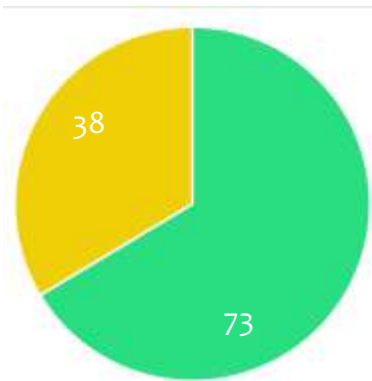
Distribuția pe gen: 59% masculin (65 băieți), 41% feminin (45 fete), 1 preferă să nu răspundă.

Distribuția pe gen	Nr.	%
Masculin	65	59%
Feminin	45	41%
Nu răspund	1	0.90%

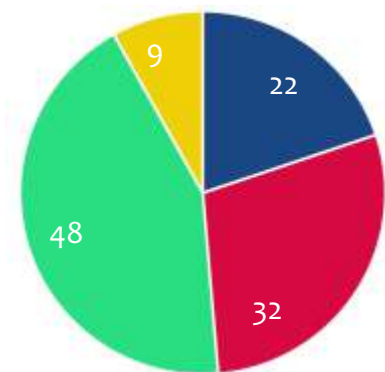
CERCETAREA CANTITATIVĂ

Mediul de proveniență: majoritatea, 73 de respondenți din zona urbană (65%), un segment mai mic, 38 de respondenți din zona rurală (35%).

Distribuția pe mediul de proveniență	Nr.	%
Urban	73	65%
Rural	38	35%

Tipul de dizabilitate: 22 participanți cu surdocecitate (20%), 32 cu deficiență de vâz (29%), 48 cu deficiență de auz (43%) și 9 cu cele de mai sus, plus altele (8%).

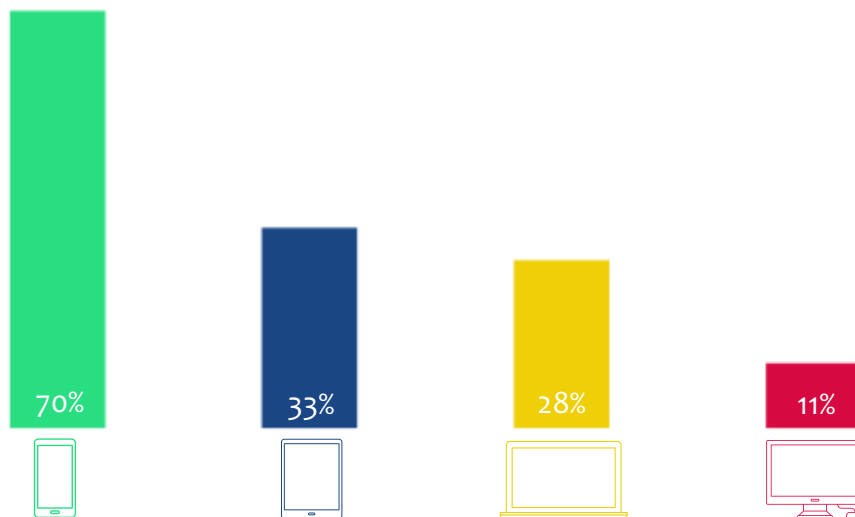

Distribuția pe tip de dizabilitate	Nr.	%
Surdocecitate	22	20%
Vedere	32	29%
Auz	48	43%
Cele de mai sus și altele	9	8%

Analizând în continuare întrebările, cercetarea a evidențiat faptul că dintre participanții respondenți, 98,2% din ei dețin aparatură cu care se pot conecta la internet, de pe care accesează informații din mediul online pentru a-și face temele, mai ales de când există obligația școlii online în contextul pandemiei (86,5%), pentru jocuri (60%), pentru amuzament (32,4%), comunicare cu familia și grupul de prieteni (43,2%) sau pentru diverse alte modalități de petrecere a timpului liber: muzica, filme, desene animate etc.

CERCETAREA CANTITATIVĂ

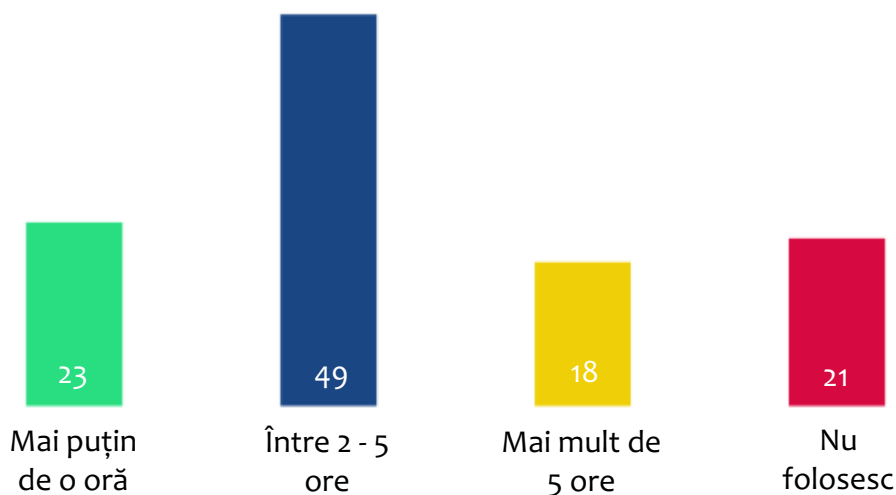
Marea majoritate a tinerilor respondenți dețin cel puțin un telefon de tip smartphone (70%), tabletă (34%), calculator laptop (28%), calculator desktop (11%).

Dintre site-urile de socializare cele mai vizitate un loc fruntaș este ocupat de canalul Youtube (77%), urmat de Facebook (51%) și Tik Tok (40%), Instagram (28%) și SnapChat. În general, tinerii au conturi multiple pe mai multe site-uri de socializare.

În ceea ce privește timpul petrecut în online, acest aspect este îngrijorător deoarece pandemia a crescut necesitatea ca tinerii să stea și mai mult în fața diferitelor sisteme electronice, indiferent că este vorba de telefon, laptop sau tabletă.

Ceea ce înainte intra mai degrabă în zona de divertisment și timp liber, acum s-a transformat în obligație de învățare, astfel timpul petrecut de tineri este în medie de peste 2 ore și mai degrabă minim 5 ore/zi (44% și 16%). Un procent mai mic dintre respondenți au declarat că nu folosesc deloc site-uri de socializare (19%).

CERCETAREA CANTITATIVĂ

Întrebările care au vizat informațiile legate de persoane necunoscute care au inițiat o conversație cu copiii și tinerii cu surdocecitate au evidențiat un fapt interesant, se pare că acest lucru nu se întâmplă prea des: nu vorbesc cu persoane necunoscute 73%, sau au vorbit cu astfel de persoane 27%. Cei care au declarat că au vorbit cu astfel de persoane, au confirmat faptul că li s-au cerut informații personale.

Din cei 111 respondenți doar 14% au conștientizat că uneori s-au simțit în pericol pe site-urile de socializare, în timp ce 87% au declarat că nu au avut niciodată o astfel de problemă.

Modalitatea de acțiune a celorlalți și care i-a făcut să se simtă în pericol a fost generată de faptul că uneori s-au făcut glume pe seama lor, au fost luați în râs, au fost umiliți, urmăriți sau chiar certați (aproximativ 37%), ceilalți respondenți declară că nu au avut nici o problemă.

Copiii și tinerii au declarat că dacă au avut totuși o astfel de problemă și-au anunțat părinții, prietenii sau profesorii, însă un procent important (59%) au declarat că nu au spus nimănui. Există posibilitatea ca cei care au declarat că nu au spus nimănui să nu fi avut vreodată probleme pe site-urile de socializare.

Cei mai mulți dintre ei au declarat că își doresc mai mult timp pentru jocuri, muzică, să comunice cu alți colegi și prieteni de aceeași vârstă, și că în fapt, în online, din experiența lor, lucrurile sunt sigure.

”Ne bucurăm enorm că, împreună cu Fundația Orange, vom face internetul un loc mai sigur pentru copiii și tinerii cu deficiențe senzoriale și surdocecitate.

Tehnologia digitală și internetul sunt parte din viața noastră de zi cu zi, dar acum mai mult ca oricând, trebuie să ne asigurăm că cei mai vulnerabili dintre noi știu cum să se protejeze împotriva riscurilor din mediul online.”

Etelka Czondi, Director Sense International România

CERCETAREA CALITATIVĂ

În discuția cu grupul de tineri, toți cei cu deficiențe senzoriale multiple și surdocecitate au povestit experiențe personale pe care le-au avut în comunicarea pe platformele de socializare, ori au povestit experiențe ale altor persoane pe care le cunosc și care au fost uneori ridiculizate, urmărite sau chiar traficate în urma comunicării cu persoane necunoscute pe internet.

Ceea ce au afirmat cu toții este faptul că sunt prudenți și nu comunică cu persoane pe care nu le cunosc, nu dau informații personale, nu împart fotografii și evită orice interacțiune care li se pare suspicioasă. De asemenea, își anunță prietenii sau membrii din familie dacă ceva li se pare suspicios.

Printre subiectele discutate, s-au atins și elemente ce au legătură cu implicarea poliției, școlii sau a protecției copilului atunci când sunt afectați de bullying ori când persoane cu intenții suspecte încearcă sau inițiază discuții cu ei (ar putea fi vorba de trafic de persoane, trafic de organe, furt de date sau furt financiar, prostituție ori alte elemente ce țin de intimidare, șantaj și abuz sexual).

Din declarațiile tinerilor din cadrul grupului restrâns, dar și din răspunsurile primite la chestionar este evident că cel puțin copiii și tinerii care au participat în cadrul cercetării au informații legate de protecția personală pe internet, dar și în viața de zi cu zi, și sunt protejați de adulții care au grijă de ei.

LIMITĂRI ȘI CONCLUZII

Rezultatele acestei cercetări pot fi afectate de situația posibilă și probabilă ca o parte din întrebări să nu fi fost înțelese ca sens de către tinerii respondenți, să nu fi fost suficient de simple ca și conținut explicativ, să existe posibilitatea ca ceea ce numim noi adulții pericol să fie perceput de un tânăr cu surdocecitate sau deficiențe senzoriale multiple ca ceva interesant, provocator, demn de explorat și să nu ridice nici un semn de întrebare.

Luarea în considerare a acestor aspecte ne pune în situația de a analiza cu maximă responsabilitate rezultatele cercetării și de a continua eforturile de informare și protecție a tuturor copiilor și tinerilor cu deficiențe senzoriale prin crearea unor conținuturi informative într-un limbaj accesibil și adecvat sistemelor de comunicare pe care aceștia le folosesc, clipuri media, video-uri menite să crească nivelul conștientizare și înțelegere asupra riscurilor reale în fața cărora sunt expuși cu toții.

DESPRE SENSE INTERNAȚIONAL ROMÂNIA

Sense Internațional România este o organizație românească înființată în 2001 cu scopul de a îmbunătăți viața persoanelor cu surdocecitate și deficiențe senzoriale multiple din țara noastră. SIR este singura organizație din România care militează activ pentru drepturile persoanelor cu surdocecitate.

Prin programe la nivel național ce promovează intervenția timpurie la nou-născutul cu deficiențe senzoriale, educația copiilor cu surdocecitate/DSM și oferirea de servicii vocaționale, SIR reușește cu succes să aducă o schimbare în bine în viața a sute de persoane cu acest tip de dizabilitate. Domeniul nostru de interes ca organizație este reprezentat de patru direcții strategice majore: promovarea drepturilor persoanelor cu surdocecitate, sănătate, educație și incluziune socială.

www.surdocecitate.ro

DESPRE FUNDAȚIA ORANGE

În cei 9 ani de activitate, Fundația Orange a investit 6 milioane de euro în proiecte finanțate în cinci direcții cheie:

- Educația digitală pentru creșterea performanței școlare a elevilor;
- Incluziunea socială a persoanelor cu deficiențe de văz și de auz;
- Încurajarea voluntariatului și a implicării sociale a angajaților Orange România;
- Egalitatea de șanse pentru femeile vulnerabile, cu ajutorul tehnologiei;
- Incluziunea socială a tinerilor vulnerabili, cu ajutorul tehnologiei.

www.fundatiaorange.ro

Raport realizat de Fundația Sense Internațional România în cadrul proiectului Sensi - Siguranță online pentru copiii cu deficiențe senzoriale, proiect finanțat de Fundația Orange.

Autor: Ramona Antonie, Manager Programe Sense Internațional România
Coordonare și realizare grafică: Etelka Czondi, Director Sense Internațional România
Sprijin logistic: Alina Boagiu, Asistent Programe Sense Internațional România

Foto copertă: Robo Wunderkind on Unsplash

Fundația Sense Internațional România, 2021

www.surdocecitate.ro
contact@surdocecitate.ro